

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Z. S.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. A. L., advokátkou v K., proti žalovanej **L. K.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. J. F., advokátkou v K., **o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 20 C 38/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. októbra 2011 sp. zn. 11 Co 141/2011 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 12. decembra 2011 sp. zn. 11 Co 141/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, ktoré tvoria trovy právneho zastúpenia vo výške 66,32 € k rukám JUDr. A. L. so sídlom v K., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom zo 4. decembra 2008 č.k. 20 C 38/2008-66 určil, že právny úkon nebohého D. F., narodeného X., zomretého X. a L. K., nar. X., ktorým D. F. previedol vlastnícke právo k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. Správy katastra K., byt č. X. na X. poschodí obytného domu súpisné číslo X. nachádzajúceho sa na L. a pozemok parc. č. X. - zastavaná plocha o výmere X. m², na základe kúpnej zmluvy z 23. mája 2002, je voči žalobkyni právne neúčinný. Súčasne vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnom skončení sporu vo veci samej. Rozhodnutie odôvodnil poukazom na § 42a ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že za odporovateľné právne úkony sa považujú také právne úkony, ktorými dlžník zmenšuje svoj majetok do takej miery, že sa tým ukracuje uspokojenie veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky. Aktívne legitimovaný na

podanie žaloby je veriteľ, ktorý má v čase rozhodovania súdu voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku. V danom prípade sa žalobkyňa ako veriteľka domáhala určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy uzavretej 23. mája 2002, ktorou dlžník – nebohý D. F. previedol na osobu jemu blízku – žalovanú L. K., rod. F. (svoju dcéru) vlastnícke právo k predmetnému bytu. Lehota v zmysle § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka bola zachovaná. Súd prihliadol na to, že žalobkyňa zmluvou o pôžičke poskytla D. F. (otcovi žalovanej) sumu 982 000,-- Sk a druhou zmluvou pôžičku v sume 5 940 000,-- Sk. D. F. 29. mája 2002 spísal so žalobkyňou notársku zápisnicu, v ktorej uznal svoj záväzok z titulu pôžičky a súhlasil s tým, aby notárska zápisnica bola v zmysle § 274 písm. e/ O.s.p. vykonateľná a v zmysle § 41 zákona č. 233/1995 Z.z. sa stala aj exekučným titulom. Dlžník spoločne s manželkou H. F. uzavreli so žalovanou kúpnu zmluvu, podľa ktorej jej odpredali byt za dohodnutú kúpnu cenu 231 340,-- Sk (podľa znaleckého posudku z 22. mája 2002). Súd dospel k záveru, že žalovaná poznala podnikateľské aktivity a finančnú situáciu svojho otca, keďže s rodičmi žila v spoločnej domácnosti a v niektorých jeho aktivitách aj spolupracovala. Tvrdenie žalovanej, že nepoznala otcove finančné problémy považoval súd za nepostačujúce. V danom prípade žalobkyňa podala žalobu voči osobe, s ktorou dlžník právny úkon urobil a pre aplikáciu § 42a Občianskeho zákonníka je podstatným preukázateľný a objektívne daný dôvod na úspešnú odporovateľnosť právneho úkonu, aj keď veriteľ v čase uzatvárania takého úkonu nebol s dlžníkom v právnom vzťahu, ak takýto nárok uplatnil v lehote 3 rokov od uzavretia odporovateľného úkonu a je objektívne preukázané, že žalovaná takýto úmysel za daných okolností pri náležitej starostlivosti musela poznať. Uzavrel, že žalovaná je v konaní pasívne legitimovaná a že žalobkyňa mala voči dlžníkovi D. F. vymáhateľnú pohľadávku. Uvedený právny úkon urobil nebohý dlžník v prospech jemu blízkej osoby (svojej dcéry), v úmysle ukrátiť svojich veriteľov. Žalovaná v konaní nepreukázala, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nielenže nepoznala, ale že ho nemohla poznať ani pri náležitej starostlivosti (na nej bolo dôkazné bremeno tento predpoklad vyvrátiť), súd preto žalobe v celom rozsahu vyhovel. Rozhodnutie o trovách konania súd podľa § 151 ods. 3 O.s.p. vyhradil samostatnému rozhodnutiu po právoplatnom skončení konania vo veci samej.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovanej rozsudkom (v poradí prvým) z 24. júna 2009 sp. zn. 11 Co 52/2009 rozsudok vo veci samej potvrdil a odvolanie proti výroku o trovách konania odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalovanej uznesením z 31. januára

2011 sp. zn. 2 Cdo 66/2010, 2 Cdo 67/2010 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. júna 2009 sp. zn. 11 Co 52/2009 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 22. januára 2010 sp. zn. 5 Co 404/2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia rozsudku bolo jeho nedostatočné odôvodnenie.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom (v poradí druhým) z 5. októbra 2011 sp. zn. 11 Co 141/2011 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 12. decembra 2011 sp. zn. 11 Co 141/2011 rozsudok vo veci samej potvrdil a odvolanie proti výroku o trovách konania odmietol. Odvolanie žalovanej nepovažoval odvolací súd za dôvodné. Uviedol, že súd prvého stupňa otázku vecnej legitímácie účastníkov posúdil v súlade so zákonom a ustálenou súdnou praxou. Odporovacia žaloba podľa § 42a v spojení s § 42b Občianskeho zákonníka je právnym prostriedkom slúžiacim na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v exekučnom konaní, a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovateľným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, príp. vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získanému z odporovateľného právneho úkonu. Aktívne vecne legitimovaným na podanie odporovacej žaloby je veriteľ, ktorý mal v dobe, keď bol urobený odporovateľný právny úkon, voči dlžníkovi pohľadávku, a to i pohľadávku nesplattnú alebo pohľadávku, ktorá má na základe vzniknutého záväzkového právneho vzťahu vzniknúť až v budúcnosti, keď odporovateľným právnym úkonom dlžníka došlo k zmenšeniu jeho majetku do takej miery, že sa tým ukracuje uspokojenie veriteľovej pohľadávky. Pohľadávka voči dlžníkovi pritom nemusí byť v tejto dobe ešte vymáhateľná. Z hľadiska vecnej legitímácie na podanie odporovacej žaloby stačí, aby pohľadávka voči dlžníkovi bola vymáhateľná aspoň v dobe rozhodovania súdu o podanej odporovacej žalobe. Vymáhateľnou pohľadávkou v zmysle § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka je taká pohľadávka, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím súdu alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť exekúciu. Pasívna legitímácia v takomto konaní vyplýva z § 42b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého odporovacia žaloba môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol právny úkon urobený. Pasívne legitimovaný je ten, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech a jeho vlastnícke právo k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu, nie je podmienkou úspešného uplatnenia odporovateľnosti právneho úkonu v zmysle § 42a ods. 2 až 5 Občianskeho zákonníka. Pretože právo odporovať právnym úkonom sa uplatňuje žalobou o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu, môže právny dôsledok úspešného odporovania, t.j. neúčinnosť právneho úkonu, nastať až právoplatnosťou

rozsudku, ktorým bude takejto žalobe vyhovené. Pre úplnosť odvolací súd uviedol, že žalobkyňa v tomto konaní neurobila žiadny procesný úkon, ktorým by vzala podanú žalobu proti žalovanej L. K. celkom späť, a nepochybne tak prejavila svoju vôľu, aby súd so žalovanou L. K. nekonal. Tento úmysel (vôľu) žalobkyne podľa názoru odvolacieho súdu nemožno vyvodit' ani z obsahu prejavu jej právnej zástupkyne na pojednávaní 7. februára 2008. O skutočnej vôli žalobkyne pokračovať v konaní so žalovanou L. K. nemal ani súd prvého stupňa žiadne pochybnosti, keďže na uvedenom pojednávaní vyhlásil uznesenie č.k. 20 C 516/2003-167, ktorým (tretím výrokom) nárok vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou L. F. vylúčil na samostatné konanie a následne o tomto nároku konal a vo veci rozhodol. Súd prvého stupňa síce procesne pochybil a čiastočne nesprávne rozhodol, pokiaľ týmto uznesením (prvým výrokom) súčasne zastavil konanie proti L. K. ako právnej nástupkyni zomrelého žalovaného D. F., lebo L. K. v konaní už vystupovala v procesnom postavení na strane žalovaných (ako žalovaná 4/). Žalovaná L. K. preto nemohla v tomto konaní súčasne vstúpiť do procesného postavenia na miesto zomrelého účastníka D. F. (ako jeho právna nástupkyňa) a okresný súd ju v prvom výroku svojho uznesenia zo 7. februára 2008 č.k. 20 C 516/2003-167 nemal uviesť ako právnu nástupkyňu zomrelého účastníka D. F.. Správne mal konanie zastaviť len proti K. P. (ako právnej nástupkyni zomrelého D. F.). Uvedené procesné pochybenie súdu prvého stupňa však nepredstavuje takú vadu konania, ktorá by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. Odvolanie proti výroku, ktorým súd vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnom skončení konania vo veci samej, odvolací súd odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. s poukazom na § 202 ods. 3 písm. c/ O.s.p. O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodnuté (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku vo veci samej podala žalovaná dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o potvrdení rozsudku okresného súdu vo veci samej v znení opravného uznesenia z 12. decembra 2011 sp. zn. 11 Co 141/2011 a rozsudok súdu prvého stupňa a konanie vo veci zastavil. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. e/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Uviedla, že Okresný súd Košice II uznesením zo 7. februára 2008 č.k. 20 C 516/2003-167 vyhlásil dva navzájom si protirečivé výroky. Na jednej strane konanie voči žalovanej zastavil (prvý výrok) a súčasne konanie voči nej vylúčil na samostatné konanie (tretí výrok). Oba výroky nadobudli právoplatnosť. Je názoru, že pokiaľ si tieto výroky odporujú, je treba dať prednosť tomu prvému (zastavujúcemu). Rovnako uviedla, že žalobkyňa vzala

na pojednávaní 7. februára 2008 svoj návrh vo vzťahu k žalovanej späť. Súd preto nemal vo veci konať a rozhodnúť.

Žalobkyňa navrhla dovolanie žalovanej zamietnuť a zároveň rozhodnúť o povinnosti dovolateľky nahradiť žalobkyni trovy právneho zastúpenia, ktoré vyčísliła.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Rozsudok odvolacieho súdu, ktoré napadla žalovaná dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených rozsudkov. Dovolanie žalovanej preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí

do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľka vady v zmysle § 237 písm. a/ až d/, f/, g/ O.s.p. nenamietala a tieto nezistil ani dovolací súd.

Dovolateľka namietala vadu v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p., ktorú videla v tom, že súd konal o žalobe žalobkyne, hoci konanie voči žalovanej bolo zastavené, resp. žaloba bola vo vzťahu k žalovanej vzatá späť.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že táto námietka žalovanej je nedôvodná.

Zo spisu je zrejmé, že Okresný súd Košice II uznesením zo 7. februára 2008 č.k. 20 C 516/2003-167 konanie voči právnym nástupcom nebohého žalovaného D. F. a to K. P. a L. F. (teraz K.) zastavil. Vyslovil, že vo vzťahu medzi žalobkyňou a právnymi nástupcami žalovaného 1/ žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Súd konanie vo vzťahu medzi žalobkyňou Z. S. a žalovanou L. F. (teraz K.) vylúčil na samostatné konanie. Okresný súd Košice II uznesením z 24. septembra 2009 č.k. 20 C 38/2008-117 zamietol návrh žalobkyne na vydanie opravného uznesenia v zmysle jej návrhu z 11. septembra 2009. Krajský súd v Košiciach uznesením z 22. januára 2010 sp. zn. 5 Co 404/2009 (č.l. 130 spisu) zmenil uznesenie Okresného súdu Košice II z 24. septembra 2009 č.k. 20 C 38/2008-117 tak, že opravil výrok uznesenia zo 7. februára 2008 č.k. 20 C 516/2003-167 v časti jeho prvého výroku a to tak, že správne má znieť: Súd konanie proti právnej nástupkyňi nebohého D. F., K. P. zastavuje. Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Toto uznesenie odvolacieho súdu bolo dovolacím súdom zrušené (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2011 sp. zn. 2 Cdo 66/2010, 2 Cdo 67/2010, č.l. 147 spisu). Následne Krajský súd v Košiciach uznesením zo 17. januára 2012 sp. zn. 5 Co 14/2012 (č.l. 189 spisu) uznesenie Okresného súdu Košice II z 24. septembra 2009 č.k. 20 C 38/2008-117 potvrdil.

Pokiaľ ide o tvrdenie žalovanej, že žaloba bola voči žalovanej L. K. vzatá späť, túto skutočnosť dovolací súd nezistil. Späťvzatie návrhu na začatie konania je procesný úkon navrhovateľa (žalobcu), z obsahu ktorého jednoznačne vyplýva, že na prejednaní svojho návrhu celkom alebo v určenej časti nemá záujem a je uzrozumený s tým, že o jeho návrhu (časti jeho návrhu) nebude súdom meritórne rozhodnuté. Zo žiadneho podania žalobkyne, resp. jej právnej zástupkyne, alebo z jednotlivých prednesov na pojednávaniach (ani pokiaľ ide o pojednávanie 7. februára 2008) v danej veci (s poukazom na zápisnice z pojednávanií) nevyplýva, že by žalobkyňa prejavila vôľu nekonať so žalovanou L. K. a konanie voči nej zastaviť. Rovnako nemožno konštatovať, že by konanie bolo voči žalovanej zastavené a to vzhľadom na tretí výrok uznesenia Okresného súdu Košice II zo 7. februára 2008 č.k. 20 C 516/2003-167, ktorým bolo konanie vo vzťahu k žalovanej L. K. vylúčené na samostatné konanie. Vzhľadom na uvedené vytýkaná vada podľa § 237 písm. e/ O.s.p. konanie v predmetnej veci nezačala.

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodiť z § 238 O.s.p., ani z § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalovanej odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako procesne neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyne vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa v dovolacom konaní podala návrh na uloženie povinnosti nahradiť jej trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.), preto jej dovolací súd priznal náhradu spočívajúcu v odmene za jeden úkon právnej služby – vyjadrenie k dovolaniu z 25. februára 2012, doručené súdu prvého stupňa 27. februára 2012 (§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny určil dovolací súd podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky (1/13 výpočtového základu) v sume 58,69 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 7,63 € (1/100 výpočtového základu v zmysle § 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky), predstavuje spolu 66,32 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. decembra 2012

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová